

Tegning: Marvin Halleraker

Det nærmer seg totalt borgerlig havari

Kommentar

Andreas Slettholm,
kommentator

Hvor høyt Senterpartiet kan fly, kommer an på hvor dypt de borgerlige kan synke.

Blir Trygve Slagsvold Vedum statsminister i 2021?

Antagelig ikke. Men spørsmålet stilles hyppig nå, når Senterpartiet (Sp) plutselig puster både Høyre og Arbeiderpartiet i nakke og rygg.

Jeg tror hverken Vedum selv eller Sps administrerende direktør Marit Arnstad hadde sett denne bølgen komme. Så sent som tidligere i år var ambisjonen å bli større enn Fremskrittspartiet. Nå er de dobbelt så store, ifølge snittet av målingene i november.

Folks misnøye har overgått all forventning. Motstanden mot sentraliserende re-

former og nedleggelse av tjenestetilbud i distriktene ser ut til å være en nærmest vedvarende, grønn ressurs for et parti som har hundre års troverdighet på å tale sentralmakten imot.

Jonas Gahr Støre (Ap) kan ikke skilte med den slags. Det er ett svar på hvorfor Arbeiderpartiet (Ap) overhodet ikke klarer å kapitalisere på misnøyen. I tillegg til intern uenighet, utydelig politikk, personalpolitiske stridigheter og svak fingerspitzgefühl, da.

Ap sliter åpenbart langs mange av de samme aksene som regjeringen, som klima-, innvandrings- og distriktsspørsmål. I Norstats måling for NRK og Aftenposten beholder Ap bare 60 prosent av sine egne velgere fra 2017, noe som er lavere enn både Høyre og Frp.

Også i denne målingen viser Sp sin evne til å hente borgerlige velgere. Mer enn hver fjerde Sp-velger i november stemte borgerlig i 2017. Også Miljøpartiet De Grønne (MDG) bidrar betydelig til å flytte velgere «over streken».

Ap+Sp alene?

Hva slags regjering får vi, om dette slår til? At Støre blir statsminister, er overveiende sannsynlig.

Ellers er det meste i det rødgrønne.

SV har flagget at de ønsker seg en avklart plattform med alle de fem partiene. Det har de en helt annen interesse av enn for eksempel Senterpartiet. Vedum & co. ønsker minst mulig oppmerksomhet rundt eget forhold til spesielt Rødt og MDG.

Både på Norstat-målingen og andre målinger i det siste er dog borgerlig side så svak at behovet for rødgrønne avklaringer ikke akkurat føles påtrengende.

For eksempel er hverken Rødt eller MDG nødvendig for å sikre flertall på Norstat-målingen. I likhet med andre målinger i høst er Arbeiderpartiet og Senterpartiet få mandater unna flertall alene, og en mindretallsregjering med to partier seiler uansett opp som et alternativ.

For den saks skyld kan også et rødgrønt flertall uten Senterpartiet være mulig, om de borgerliges misere fortsetter.

Det er neppe en realistisk regjeringdannelse, men illustrerer handlingsrommet og vil kunne være et nyttig kort i forhandlinger.

Har mistet hver tredje velger

Alt dette skyldes borgerlig kollaps.

På Norstat-målingen får riktignok Frp et etterlengtet oppsving. Til gjengjeld glipper Høyre under 20-tallet og ender med færre mandater enn Senterpartiet.

Selvsagt må man forvente en viss avskalling når man sitter i regjering, men velgerflukten fra Solberg-regjeringen er utenom det vanlige.

De fire partiene har tilsammen mistet nesten 17 prosentpoeng oppslutning siden 2013, ifølge novembersnittet. Det er langt

mer enn både hva Stoltenberg 2-partiene mistet i løpet av åtte år og Bondevik 2-partiene før det igjen.

Ennå er det lenge til valget, men det fremstår mer og mer usannsynlig at Solberg-regjeringen skal kunne vinne.

Ikke minst fordi de nærliggende forklaringene på velgerflukten er politiske prioriteringer der regjeringen har begrenset vilje og mulighet til å snu.

Tross alt er strukturreformene i offentlig sektor noe av det Erna Solberg håper hun vil bli husket for, fortrinnsvis med positivt fortegn.

Selvfølgelig kan en stor utenompolitisk hendelse, som en finanskriser, flyktningbølge, naturkatastrofe eller et terrorangrep, snu opp ned på bildet. Eller noen kraftige politikerskandaler på rødgrønn side, kanskje.

Men det går liksom ikke an å sette sin lit til det.

Forskjell på tap og forlis

Så står man igjen med at mulige borgerlige partilederskifter kan gi en positiv effekt, at et parti går ut av regjering, eller at velgerne til slutt vil gi etter for advarsler mot fem rødgrønne partier med høyst uavklart styrkeforhold og ingen samlet politisk plattform.

Det er ikke uten grunn at det er stemmer på høyresiden som er klart ivrigst til å spekulere på om Vedum kan bli statsminister, akkurat slik de var ivrigst til å spekulere på om MDG kunne bli større enn Ap i Oslo i høstens kommunevalg. Uten spesiell effekt, ser det ut til.

Nå er det i og for seg ikke så usunt med et regjeringsskifte etter åtte år. Men det er forskjell på å tape et valg og å havarere.

Les også side 4